

**TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION
TEXNOLOGIYALARNING O'RNI**

Ro'ziyeva Marjona Hamza qizi

*Qarshi Davlat Universiteti Nishon Tumani 13-umumiy
o'rta talim o'qituvchisi*

ANNOTATSIYA: *Maqolada uzluksiz ta'lim jarayonida demokratik tamoyillarni amalga oshirish masalalari muhokama qilinadi. Unda o'quvchilarning intellektiga bo'lgan ishonchni mustahkamlash, mustaqil fikrlashni rag'batlantirish, sinfda ham, darsdan tashqari mashg'ulotlarda ham ijodkorlik va tashabbuskorlikni rag'batlantirishga alohida e'tibor qaratilgan bo'lib, bu jarayonlarda innovatsion texnologiyalarning hal qiluvchi o'rni va rivojlanishi ko'rsatilgan.*

Kalit so'zlar: *uzluksiz, innovatsion, interaktiv metod, pedagogik mahorat, pedagogik texnologiya.*

АННОТАЦИЯ: *В статье рассматривается реализация демократических принципов в процессе непрерывного образования. Основное внимание уделяется укреплению уверенности в интеллекте учащихся, поощрению самостоятельного мышления, творчества и инициативы как на уроках, так и во внеурочной деятельности, а инновационные технологии играют решающую роль в этих процессах. и показано развитие.*

Ключевые слова: *непрерывный, инновационный, интерактивный метод, педагогическое мастерство, педагогическая технология*

ABSTRACT: *The article discusses the implementation of democratic principles in the process of continuous education. It focuses on strengthening confidence in students' intelligence, encouraging independent thinking, creativity and initiative both in the classroom and in extracurricular activities, and innovative technologies play a crucial role in these processes. and development is shown.*

Key words: *continuous, innovative, interactive method, pedagogical skill, pedagogical technology.*

KIRISH

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar, shuningdek, pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llashga bo'lgan qiziqish va e'tibor tobora ortib bormoqda. Buning asosiy sababi shundaki, an'anaviy ta'limda o'quvchi va talabalar faqat tayyor bilimlarni egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar ularga bilimlarni mustaqil ravishda izlab topish, o'rganish, tahlil qilish va hatto xulosalar chiqarishni o'rgatadi.

Bu jarayonda o'qituvchi shaxsning rivojlanishi, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishi uchun sharoit yaratib, boshqaruvchilik va yo'naltiruvchilik vazifalarini bajaradi. Ta'lim jarayonida o'quvchi va talaba markaziy figuraga aylanadi. Shu sababli, oliy o'quv yurtlari va fakultetlarda malakali kadrlar tayyorlashda zamonaviy o'qitish

usullari, jumladan, interaktiv metodlar va innovatsion texnologiyalarning o'rni juda muhimdir. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahoratga oid bilim va tajribalar, shuningdek, interaktiv metodlar o'quvchi-talabalarni bilimli va yuqori malakali mutaxassis sifatida yetishishlarini ta'minlaydi.[1]

"Innovatsiya" (inglizcha innovation) yangilik kiritish yoki yangilik degan ma'noni anglatadi. Innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayon va o'qituvchi hamda o'quvchi faoliyatiga yangilik va o'zgarishlar kiritishni nazarda tutadi, bunda interaktiv metodlardan to'liq foydalanish muhim ahamiyatga ega. Interaktiv metodlar – bu jamoa bo'lib fikrlash usullari bo'lib, ta'lim mazmunining ajralmas tarkibiy qismi hisoblanadi.

Bu metodlarning asosiy xususiyati shundaki, ular faqat o'qituvchi va o'quvchining birgalikdagi faoliyati orqali amalga oshadi. Ushbu pedagogik hamkorlik jarayoni o'ziga xos jihatlarga ega bo'lib, quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- dars davomida o'quvchini befarq bo'lmaslikka, mustaqil fikrlash, ijod qilish va izlanishga rag'batlantiradi;
- o'quv jarayonida bilimga qiziqishni doimiy saqlab turishni ta'minlaydi;
- o'quvchining bilimga bo'lgan qiziqishini mustaqil va ijodiy yondashuv orqali yanada oshiradi;
- o'qituvchi va o'quvchi faoliyatini doimiy hamkorlik asosida tashkil etadi.[2]

Pedagogik texnologiya o'z mohiyatiga ko'ra subyektiv xususiyatga ega, ya'ni har bir pedagog ta'lim va tarbiya jarayonini o'z imkoniyatlari va kasbiy mahoratidan kelib chiqib ijodiy tashkil etishi lozim. Texnologiyalar qanday shakl, metod va vositalar yordamida qo'llanilishidan qat'i nazar, quyidagi asosiy talablarni bajarishi zarur:

- ta'lim va tarbiya jarayonining samaradorligini oshirish;
- o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasida o'zaro hamkorlikni mustahkamlash;
- o'quv predmetlari bo'yicha o'quvchilarning puxta bilim egallashlarini ta'minlash;
- mustaqil, erkin va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish;
- o'quvchilarning o'z salohiyatlarini ro'yobga chiqarishlari uchun zarur sharoitlar yaratish;
- pedagogik jarayonda demokratik va insonparvarlik g'oyalarining ustuvorligini ta'minlash.

Shunday qilib, pedagogik texnologiyalar o'qituvchi ijodkorligi bilan uyg'unlashgan holda ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qilishi kerak.[3]

Ta'lim jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalarni faol qo'llash, ta'lim samaradorligini oshirish, ularni tahlil qilish va amaliyotga joriy etish bugungi kunning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. O'quvchilarning fikrlash doirasi, ongi va dunyoqarashini kengaytirish, ularni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirish alohida ahamiyatga ega. Shu maqsadda dars jarayonida o'qituvchi boshqaruvchi, o'quvchilar esa faol ishtirokchilar sifatida ishtirok etishlari zarur. Bu jarayonda innovatsion faoliyatning qo'llanishi ko'p qirrali natijalar berishi mumkin.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

Pedagogikada, ya'ni ta'lim jarayonida, o'qitish texnologiyalari bilan bir qatorda ta'limiy texnologiyalar ham qo'llaniladi. Ta'limiy texnologiyalar mazmun va axborotga yo'naltirilgan bo'lsa, o'qitish texnologiyalari jarayonning o'ziga qaratilgan. Ularning orasidagi farqlar hali to'liq aniqlanmagan.

Pedagogik texnologiyalar talabalar tayyorgarlik darajasiga, ularning axborot bilan tanishlik darajasi va amaliy ko'nikmalariga moslashtirilishi lozim. Pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta'lim texnologiyalarining ilmiy asoslarini ishlab chiqish, pedagogik innovatsiyalarni joriy etish, mualliflik maktablarini tashkil qilish va yangi texnologiyalarni sinovdan o'tkazish bilan bog'liqdir. Ushbu tajribalar tizimlilikni talab etib, ularni umumlashtirish orqali takomillashtirish zarur.

Innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi natijasida pedagogika, xususan, o'qitish tizimi yangi-yangi shakllar va yondashuvlar bilan boyib bormoqda.

Innovatsion texnologiyalardan dars jarayonida foydalanishning asosiy xususiyati shundaki, ular o'qituvchi va o'quvchilarning birgalikdagi faoliyati orqali amalga oshiriladi. O'qitish jarayoni o'qituvchi va o'quvchi faoliyatini uyg'un tarzda birlashtirishni nazarda tutadi.

O'qituvchining vazifalari quyidagilardan iborat:

- o'quv materialini tushunarli va qiziqarli tarzda bayon etish;
- o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshirish;
- ularning fikrlash qobiliyatini chuqurlashtirish va e'tiqodini shakllantirish;
- o'quvchilarning mustaqil mashg'ulotlarini boshqarish va yo'naltirish;
- ularning bilim, ko'nikma va malakalarini tekshirish hamda baholash.

O'z ishiga ixlos bilan yondashgan o'qituvchi bu jarayonlarda chinakam ehtiros va ishtiyoq bilan ishtirok etadi, bu esa o'quvchilarning ta'lim olishga bo'lgan ishtiyoqini kuchaytiradi va ta'lim samaradorligini oshiradi.[4]

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamon o'sib borishi bilan hayotning barcha sohalarida, ayniqsa pedagogika, ya'ni o'qitish va ta'lim jarayonida ko'plab yangiliklar yuzaga kelmoqda. Har bir amalga oshirilgan islohot kelajakni yanada muvaffaqiyatli va ishonchli qilishga yordam beradi. O'qitish jarayonidagi islohotlar va innovatsion texnologiyalar yosh avlodning tez va samarali bilim olishlarini ta'minlaydi, bu esa ko'pgina davlatlar, xususan, O'zbekistonning tajribasida o'zining samaradorligini ko'rsatib kelmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Azizxujayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik maxorat. T.:TDPU, 2003.
2. Ishmuxamedov R.J. Innovasion texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirish yullari. T.: TDPU, 2004.
3. Yunusovna, S. Z. The Role of the Conversational Implicative in Linguopragmatics on the Basis of Formal and Informal Letters. TDO'TAU, 2022
4. Ochilova G.O., Musaxanova G.O. Pedagogik maxorat. Toshkent. TDIU, 2007 yil.